

Dlhý tieň uhlíkovej stopy

Živočíšna výroba a zvlášť hovädzí dobytok sa dostali na mediálne výslnie v debata o emisiách v roku 2006, kedy FAO publikovalo report „Dlhý tieň hospodárskych zvierat“, ktorý chybné tvrdil, že hospodárske zvieratá sú zodpovedné za viac emisií skleníkových plynov ako celý sektor dopravy. Autori totiž započítali emisie celého životného cyklu v prípade hospodárskych zvierat, ale nie v prípade dopravy. Report FAO bol následne opravený, ale niektoré škody nepravdivého tvrdenia sa už nedali odstrániť. Porovnávanie emisií hospodárskych zvierat a iných sektorov pokračuje aj v súčasnosti.

Mnoho odborníkov sa snaží do tejto debaty vniesť aktuálne vedecké poznanie. Je to však značne nerovný súboj proti (sociálnym) médiám a aktivistom, pre ktorých je táto téma mimoriadne príťažlivá, a ktorí „váhu“ svojich tvrdení stavajú na čiastkových informáciách a údajnom „hlase ľudu“.

Ak sa k alarmujúcim správam o emisiách metánu zo živočíšnej výroby pridajú aktivistické videá demonštrujúce zriedkavé prípady krutosti voči hospodárskym zvieratám ako chovateľsky štandard, bežný chovateľ hospodárskych zvierat – bez toho, aby sa vôbec dostal k slovu – je uvrhnutý do mimoriadne negatívneho svetla.

Niečo za niečo

Západný spotrebiteľ, ktorý nepoznal chudobu, môže nahradiť kravské mlieko mandľovým mliekom (mandle sú ale napríklad mimoriadne náročné na vodu), ale zhruba 6 miliárd ľudí na celom svete sa spolieha na výživu z rôznych živočíšnych výrobkov (FAO). Podľa štúdie americkej Národnej akadémie vied (National Academy of Sciences) by ani odstránenie všetkých živočíšnych produktov v USA významne emisie neznížilo – len o 2,6%. Viedlo by však k zvýšenému príjmu kalórií a sacharidov a zníženiu príjmu živín (vápnik, vitamín B12, vitamín A, omega-3 a omega-6 mastné kyseliny).

Dva tábory

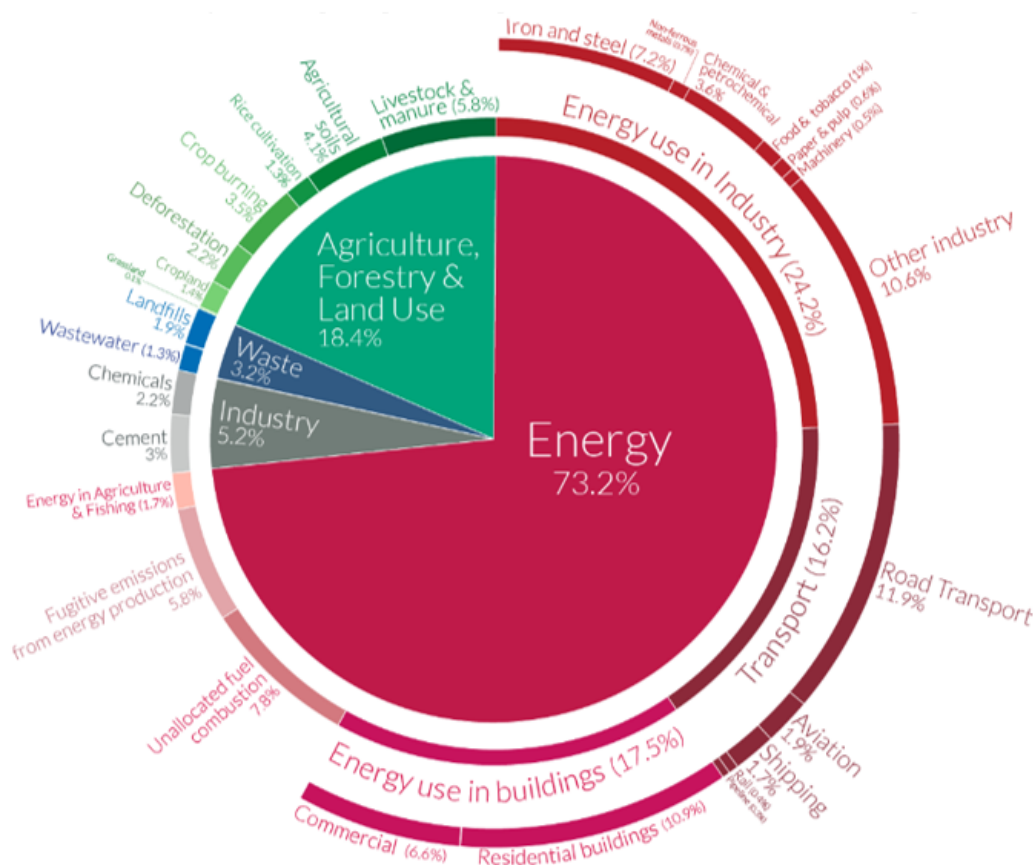
Keď človek dlhšie sleduje debatu o živočíšnej výrobe a emisiách, začne si prirodzene klásť otázku, kto je jej hýbateľom. Podľa výskumu profesora ekonómie B. Yandla je v pozadí väčšiny regulácií aliancia dvoch táborov, ktorým dal názov „baptisti“ a „pašeráci“. V prípade snahy ostrakizovať živočíšnu výrobu napríklad zdanením mäsa či regulovaním stavov hospodárskych zvierat máme na jednej strane rôzne skupiny environmentalistov („baptisti“) a na druhej strane rôzne skupiny „pašerákov“ – napríklad producentov alternatívnych bielkovín, rastlinných náhrad mäsa a pod., ale aj „konkurenčných“ emitentov skleníkových plynov – predovšetkým z fosílnych palív.

Veľmi dôležité vo vyššie načrtnutej schéme je odvracanie pozornosti. Veľmi dobre to v jednej publikácii popísal profesor F. Mitloehner. Veľké ropné spoločnosti odvracajú pozornosť od ich uhlíkovej stopy tak, že navedú ľudí, aby sa zamerali na tú svoju.

Mnoho environmentálnych neziskových organizácií je financovaných spoločnosťami, ktoré znečistenie spôsobujú. Všetko v snahe sústrediť pozornosť na individuálnu „vinu“, resp. potenciálny individuálny príspevok k zlepšeniu. A verejnosť obmedzuje spotrebu mäsa, nepije mlieko a kľúčovým slovom je „uhlíková stopa“ – a to všetko v snahe zlepšiť situáciu a očistiť si svedomie. Dnes je uhlíková stopa všade. Vďaka tejto a iným kampaniam sú ľudia presvedčení, že konkrétne činnosti – napríklad konzumácia mäsa – ohrievajú planétu. A podnikanie ropných spoločností zostáva nedotknuté.

Mäso je v súčasnosti pre niektorých klimatických aktivistov doslova vulgárne slovo. Prečo je to tak, keď fakticky je živočíšna výroba zodpovedná len za 5,8% svetových emisií skleníkových plynov (ide o priame emisie, ktoré nezahŕňajú spracovanie, balenie, prepravu a maloobchod) a energetický sektor za asi tri štvrtiny emisií skleníkových plynov (73%)?

Obrázok: Podiel sektorov na globálnych emisiách skleníkových plynov, 2016

Zdroj: Our World in Data, H. Ritchie, 2020

Uvedené samozrejme neznamená, že tých 5,8% treba ignorovať. A ani sa v skutočnosti neignorujú. V živočíšnej výrobe už niekoľko desaťročí dochádza k znižovaniu emisií (zvyšovanie efektívnosti, prísady do krmív, atď.). Navyše, polčas rozpadu metánu je okolo desať rokov (aj keď je to silný skleníkový plyn) a v prípade živočíšnej výroby je súčasťou uhlíkového cyklu – na rozdiel od emisií v prípade fosílnych palív.

Na spomalenie zmeny podnebia je potrebné v prvom rade odkloniť energetický sektor od fosílnych palív a udržať geologický uhlík mimo atmosféry a pod zemou.

Pri tom všetkom stále platí, že každý nesie svoj diel zodpovednosti a že zmiernenie otepľovania planéty vyžaduje spoločné úsilie. Riešením nie je eliminovať konkrétneho odvetvia (napr. živočíšnu výrobu), ale uvedomelým a poznatkovo podloženým spôsobom smerovať úsilie tam, kde má svoje opodstatnenie.